

Evropski puls

Elektronski mjesecnik za evropske integracije - broj 75, decembar 2011.

TEMA BROJA

**Zašto EU traži
da crnogorske vlasti udare
na nezakonito stečenu imovinu**

intervju

Član Demokratske inicijative protiv EU
Marko Kostanić

analiza

Kako će odluka Savjeta EU
uticati na domaću političku scenu

izazovi u EU

Bilans pet godina članstva:
Bugarska i Rumunija

Uvodnik:

Listing

Vladan Žugić

Odluka šefova Vlada i država članica EU da na Samitu 9. decembra odobri uslovno otvaranje pregovora sa Crnom Gorom ostala je u sjenci objavljivanja listinga navodnih telefonskih razgovora premijera **Igora Lukšića** i ministra inostranih poslova **Milana Roćena** za odbjeglim narko bosom **Darkom Šarićem** za koje su policija i tužilaštvo utvrdili da su falsifikovani, dok mjesecima ili godinama žmure na šverc na granici sa Kosovom, navodima o tome da DPS pere novac, korupciji prilikom prodaje Telekoma...

Lukšić je rekao da ne vjeruje da će biti otkriveno ko stoji iza afere "listing". Time je, zapravo, saopšto da nema povjerenja u institucije sistema na čijem je čelu. Kako onda građani da imaju povjerenje! Druga mogućnost, malo vjerovatna, je da je on stvarno razgovarao sa Šarićem i da mu je cilj da se to ne obznani i konačno, treća varijanta, je da premijer pretpostavlja da iza afere stoji mreža kriminala, dijela obavještanijih i vladajućih političkih struktura zbog kojeg ispolitizovana policija i tužilaštvo ne mogu istjerati istinu do kraja.

Ukoliko je riječ o jednoj od posljednje dvije mogućnosti, onda za policiju i tužilaštvo nema bolje šanse da vrate povjerenje i pokažu da su nezavisni od utvrđivanja pune istine.

Članice EU će na ovaj slučaj gledati i sa aspekta administrativnih kapaciteta crnogorske policije i tužilaštva. One su do sada iz afere „listing“ mogle samo zaključiti samo jedno. Imenovanjem poslanika DPS-a **Božidara Vuksanovića** i **Mevludina Nuhodžića** za šefa policije, odnosno ANB-a umjesto **Veselina Veljovića** i **Vladana Jokovića** - Crna Gora nije mrđnula sa mjesta u profesionalizaciji i depolitizaciji policije, ANB-a i uopšte administracije.

Kalendar

09. decembar

Uslovan datum pregovora / Lideri članica EU, okupljeni na samitu u Briselu, odlučili su da Unija sa Crnom Gorom otvoriti pregovore u junu 2012. pod uslovom da nastavi da pokazuje rezultate u oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Aktivno približavanje EU počeće od juna, ako EK u vanrednom izvještaju u maju procijeni da je Crna Gora sposobna za pregovore, nakon čega bi ministri ili čelnici EU donijeli odluku da pregovori počnu odmah.

13. decembar

Komisija prati ima li hapšenja i presudu / Direktor direkcije EK za proširenje Stefano Sannino, nakon sastanka sa premijerom **Igorom Lukšićem**, nagovijestio da su, između ostalog, nova hapšenja i pravosnažne presude zbog korupcije i kriminala među uslovima za otpočinjanje pregovora za članstvo u EU u junu naredne godine.

20. decembar

Za EU 66% građana / Članstvo Crne Gore u EU podržava 66% građana Crne Gore, što je rast od 4% u odnosu na ispitivanje javnog mnjenja u oktobru, pokazali rezultati istraživanja Centra za demokratiju i ljudska prava(CEDEM)

25. decembar

Tanok: Odlaganje pregovora bilo bi nerazumno / Izvjestilac Evropskog parlamenta za Crnu Goru **Čarls Tanok** podnio nacrt Rezolucije o Crnoj Gori, u kojem se naglašava potreba da se pošalje pozitivan signal Crnoj Gori i drugim zemljama koje su naporno radile na ispunjavanju kriterijuma za članstvo u EU. U tekstu se pozivaju članice EU da nepotrebno i nerazumno ne odlažu početak pregovora o članstvu sa Crnom Gorom, s obzirom na to da je Crna Gora ostvarila značajan napredak u ispunjavanju uslova.

29. decembar

Pejović glavni regovarač / Vlada imenovala ambasadora Crne Gore u Briselu **Aleksandra Pejovića** za šefu pregovaračkog tima Crne Gore sa EU. Pejović je ranije obavljao poslove direktora Direkcije za EU u Ministarstvu spoljnih poslova i evropskih integracija, u magistrirao u Atini u oblasti međunarodnih odnosa. Svojvremeno je služio u Makedoniji i Sloveniji.

Dva koraka nazad u proširenju

Rosa Balfour

Corina Stratulat

Hrvatska je pred samim ciljem, a Srbija i Crna Gora su izbačene iz trke do 2012. Ta odluka će negativno odjeknuti na Balkanu. U okruženju ekonomske krize, koja se širi i u regionu, zaključi Evropskog savjeta od 9. decembra pothranjuju sumnje da bi EU mogla nakon pristupanja Hrvatske (i Islanda) da zatvori vrata. Ne-popustljiv stav EU prema Balkanu nastajao je sa svijeću da prijemu Bugarske i Rumunije 2007. nijesu prethodile odgovarajuće pripreme. To uviđanje, u kombinaciji sa strepnjom za bezbjednost i neriješena državna pitanja na Balkanu, ali i sa razvojem situacije u EU nakon Lisabonskog sporazuma u teškom ekonomskom okruženju, podstaklo je EU da se više fokusira na posebno strog metod u kontroli ispunjavanja uslova za članstvo (na primjer definisanjem mjerila napretka). Brisel ima dilemu kako da se pronađe ravnoteža između podsticaja kojima će se učvrstiti mjesto Balkana u Evropi i garancija da su reforme koje sprovode suštinske i održive. Nema sumnje da se Srbija mora pomiriti sa potrebom da se pronađe rješenje za nezavisnost Kosova. Međutim, "dobronamjernost" se ne može mjeriti tehničkim mjerilima, a za dijalog Beograda i Prištine i primjenu sporazuma bilo bi od veće koristi da EU pruža nagrade za svaki korak: status kandidata za Srbiju, pri čemu bi datum otvaranja pregovora bio uslovлен napretkom, kao i otvaranje dugo očekivanog dijaloga o vizama sa Kosovom koje, u suprotnom može ostati „crna rupa” na Balkanu. Kada je riječ o Crnoj Gori, Savjet je naznačio da će zemlja u junu dobiti zeleno svjetlo za otvaranje pregovora ukoliko uspije da postigne rezultate u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Nijedna od zemalja regiona ne može se nadati napretku bez ispunjavanja kriterijuma "dobrog upravljanja", odnosno uspostavljanja prava zakona, nezavisnog pravosuđa, odgovarajućeg administrativnog kapaciteta i efikasne strategije za borbu protiv korupcije. To se odnosi i na Hrvatsku - iako je već jednom nogom u EU, biće pod nadzorom Komisije (uz informacije članica, međunarodnih aktera i civilnog društva) posebno kada je riječ o obavezama u pogledu

Nijedna od zemalja regiona ne može se nadati napretku bez uspostavljanja prava zakona, nezavisnog pravosuđa, odgovarajućeg administrativnog kapaciteta i efikasne strategije za borbu protiv korupcije.

pravosuđa i osnovnih prava. Ukoliko se tokom perioda nadzora zabilježe trajne manjkavosti, Savjet će na prijedlog Komisije kvalifikovanom većinom moći da odluči da preduzme "odgovarajuće mjere" kojima bi se datum pristupanja Hrvatske mogao odložiti. U BJR Makedoniji, koja zbog grčkog veta ne može da otvorí pristupne pregovore od 2005. kada je dobila status kandidata, nedavno su ponovo zabilježene međuetničke tenzije, kao i izraženo pogoršanje medijske slobode. Izvjesno je da odnosima te zemlje sa EU zaista treba oživljavanje da bi se sprečilo dodatno pogoršanje situacije u zemlji. Slična je situacija i sa Albanijom i BiH. Njihov napredak na putu ka članstvu u EU tokom prethodnih nekoliko godina je u čorskokaku i one, ukoliko ne bude snažne intervencije EU, klize ka ozbiljnog političkom zastoju. Jedini način da se avet sukoba posalje u prošlost je pomoć za nepovratno učvršćivanje demokratije na Balkanu. Dodatni uslovi u pogledu vladavine prava, rano otvaranje relevantnih poglavila da bi se garantovala borba protiv korupcije, efikasno funkcionisanje institucija i njegovanje demokratskih tekovina u institucijama može da bude situacija u kojoj dobijaju i EU i buduće članice. Ukoliko EU ne uspijee da tom procesu da ritam pronalaženjem velikodušne/velikodušnije ravnoteže između podsticaja i ravnoteže i ukoliko se dinamika otvaranja pregovora uspori nakon ulaska Hrvatske, mogla bi još jednom da izgubi Balkan. Da li je to najmudriji način za upotrebu najvrijednije "šargarepe" kojom raspolaze EU - članstva?

*Autorka je viša analitičarka
briselskog Centra za evropsku politiku (EPC)*

Zašto EU traži da crnogorske vlasti udare na nezakonito stečenu imovinu

Prljave pare – test za nezavisnost institucija

Tina Radulović

U Hrvatskoj nema pravosnažnih presuda za oduzimanje nezakonito stečene imovine iako će postati članica Evropske unije u junu 2012., kada će Crna Gora vjerovatno dobiti datum pregovora o članstvu u Uniju. Osim toga, zakonske odredbe koje tretiraju pitanje nezakonito stečene imovine usvojene su skoro u isto vrijeme u obje države i prilično su međusobno slične, kao i sa onima koji već godinama funkcionišu u Italiji, Grčkoj, Austriji, Holandiji i još nekim članicama EU.

Zašto onda Evropska komisija i EU insistiraju na tom pitanju u Crnoj Gori? Odgovor treba tražiti u činjenici da je u Hrvatskoj postojala politička volja i snaga institucija da se za sada zamrzne imovina bivšeg premijera Iva Sanader-a, čija se vrijednost nekretnina i stanja na bankovnim računima procjenjuje na četiri miliona eura. Postupak je pokrenut i protiv nekoliko njegovih najbližih saradnika iz stranke, dok u Crnoj Gori za sada ne postoje naznake da će policija i tužilaštvo krenuti na imovinu nekoga od uticajnih bivših ili sadašnjih funkcionera ili njihovih prijatelja, iako postoje ozbiljne sumnje da su nezakonitim aktivnostima došli do enormnog bogastva.

Opozicija u Crnoj Gori upravo smatra da je nedostatak političke volje i nepostojanje nezavisnosti u policiji i tužilaštvu razlog zbog čega EU insistira na tom pitanju, što u vladajućoj koaliciji negiraju. "Broj slučajeva u kojima je dat nalog za zaplijenu ili oduzimanje imovine je još uvijek vrlo nizak. Odredbe Zakonika o krivičnom postupku i Krivičnog zakonika o proširenom oduzimanju imovine stečene kriminalnim aktivnostima još uvijek nijesu primjenjivane. Nema napretka u radu državne Agencije odgovorne za konfiskaciju imovine stečene kriminalnim aktivnostima. Potrebni su dodatni naporci za jačanje njenih institucionalnih i administrativnih kapaciteta. Treba unaprijediti nadležnost tužilaštva i policije za vođenje fi-

Za dvije godine pet hiljada eura

U odgovoru na poslaničko pitanje poslanika Socijaldemokratske partije (SDP) Raška Konjevića, potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković naveo je dosadašnji, više nego skromni, skromni učinak Crne Gore u posljednje dvije godine kada je riječ o pravosnažnim presudama, na osnovu kojih je osuđenima zaplijenjena imovina.

„Pravosnažno je okončano 10 predmeta iz oblasti organizovanog kriminala i 41 predmet iz oblasti korupcije, čime je oduzeto u oblasti korupcije svega 4.000 eura, a u presudama organizovanog kriminala 1.200 eura”, kazao je Marković.

nansijskih istraživača, otkrivanje imovine stečene kriminalnim aktivnostima i prezentovanje dokaza upred sudom”, stoji u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2011.

Od Crne Gore se, kako su zvaničnici Unije više puta saopštili, očekuju mjerljivi rezultati u borbi protiv korupcije i kriminala, a čini se da ta imovina može biti itekako mjerljiva. Zakon na osnovu kojeg je u Hrvatskoj uveden institut takozvane «proširene konfiskacije» usvojen je istovremeno kada i u Crnoj Gori - 2010. U Hrvatskoj je od 1. januara 2011. stupio na sna-

gu zakon koji će omogućiti sudovima da brže i jednostavnije oduzimaju imovinu stečenu kriminalom koja će se poslije pravosnažne presude prenositi u državno vlasništvo.

Novina je mogućnost da tužilaštvo zahtjev za oduzimanje tako stečene imovine može uputiti prije, tokom i nakon krivičnog postupka. U odnosu na crnogorsko zakonodavstvo u Hrvatskoj je predviđeno da se postupak oduzimanja nastavi i nakon obustavljanja krivičnog postupka u slučaju smrti optuženog, ako se utvrdi da spornom imovinom raspolažu njegovi nasljednici ili treće osobe. Zakon u Hrvatskoj obavezuje banke da dostavljaju podataka o finansijskom stanju optuženika, a do pravosnažnosti presude zabranjuje se isplaćivanje novca korisniku i članovima njegove porodice sa štednog i tekućeg računa. To je svojevremeno uzrokovalo buru u Hrvatskoj jer supruga Iva Sanadera, univerzitetska profesorka, mjesecima nije mogla da podigne platu pa se postavilo pitanje od čega će da živi.

Oduzetom imovinom u Hrvatskoj raspolaže Centralni ured za upravljanje državnom imovinom, koji može i bez javne licitacije da proda privremeno oduzetu pokretnu imovinu, dok nepokretnosti može da iznajmi ili preda

Konjević:

vodi se nekoliko novih istraga

Potpredsjednik SDP-a i član odbora za bezbjednost i odbranu i za evropske integracije Raško Konjević kazao je da je u toku više slučajeva finansijske istrage koje će vjerovatno dati nove rezultate. On je kazao da je oduzimanje nezakonito stečene imovine najefikasniji način borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije.

„Razumljiva je preporuka evropskih partnera za dosljednom primjenom ovih instituta. Jasna je i spremnost crnogorskih institucija pokazana kroz nekoliko slučajeva u ovoj godini... Ostaje obaveza dosljedne primjene u narednom periodu i upravo ti mjerljivi rezultati pokazaće funkcionalnost nadležnih institucija i dati važan doprinos dinamici pregovaračkog procesa”, rekao je Konjević.

On je podsjetio da je institut proširenog oduzimanja imovine uveden u naš pravni sistem prije nešto više od godinu dana, te da se teret dokazivanja premješta na lica protiv kojih je otvoren sudski proces i nakon pravosnažnosti presude oduzima im se imovina za koju ne mogu da dokažu da je stečena u skladu sa zakonom.

u zakup. Poslanica hrvatskog Sabora **Ingrid Antičević Marinović** kaže da u Hrvatskoj još nema pravosnažnih presuda, shodno kojima bi imovina bila oduzeta.

“Sada imamo dosta zamrzнуте imovine u postupcima koji su još u toku. Iako je imovina zamrzнута, ukoliko je plaćena kaucija, optuženi ima pravo da stane u objektima koji su zamrznuti, ali postoji zabilježba o tome u knjigama”, kaže Antičević Marinović. Ona je rekla da sud izdaje naređenje za zamrzavanje imovine, nakon čega se time bave ostale nadležne institucije. “Kad su u pitanju finansijska sredstva, nadležni organi doznaju u kojim bankama osumnjičeni ima račune i blokira ih, ali odluku

o tome prethodno donosi kazneni sud. Kada dođe do presude, ukoliko optuženi ne dokaže da je imovinu stekao legalnim putem, ista se oduzima i postaje vlasništvo države”, objasnila je Antičević Marinović.

Sličan proces sprovodi se i u Crnoj Gori. Tužilaštvo nakon podizanja zahtjeva za istragu, odnosno optužnice, traži privremeno oduzimanje imovine licima za koje se sumnja da su nelegalno stekli imetak. Sudovi, po odobrenju zahtjeva, prenose nadležnosti na Upravu za imovinu sve dok lice protiv kojeg se istraga vodi ne dokaže da je imetak steklo legalnim putem.

Većina članica EU pitanje proširene konfiskacije imovine počela je da da tretira od polovine 90-tih godina prošlog vijeka. Već 2003. godine Savjet ministara usvojio je Direktivu prema kojoj je članica dužna da zamrzne imovinu, u slučaju da to zahtijeva proces koji je pokrenula druga članica Unije. U Crnoj Gori zamrznuta imovine za koju se sumnja da je stečena nelegalnim aktivnostima iznosi 52 miliona eura, od čega najveći dio otpada na slučajevе Šarić i Kalić. U nekoliko sljedećih mjeseci na ispitu će biti tužilaštvo, na kojem je bila odgovornost da prikupi valjane dokaze da su optuženi krivi, i sudstvo koje će odlučiti da li ta imovina treba da pređe u državno vlasništvo.

Mandić:

kriminalcima možemo oduzeti milijadu eura i pokrenuti ekonomiju

Predsjednik Nove srpske demokratije (NOVA) i poslanik Andrija Mandić procjenjuje da se trenutno u Crnoj Gori može oduzeti blizu milijardu eura nezakonito stečene imovine, što bi moglo vratiti većinu državnog duga, koji se procjenjuje na 1,4 milijardi eura ili bar oporaviti privredu.

“Tada možemo Briselu reći ‘evo, ovo su kriminalci koji su privredni pravdi, ovo su konkretni dokazi koje će zastupati naše tužilaštvo, na osnovu kojih će ih osuditi naše sudstvo’. Prema našoj procjeni u opoziciji, postoji negdje preko milijardu eura imovine koja je stečena u kriminalu i koja bi bila kada se oduzme snažan zamajac za pokretanje crnogorske ekonomije. Mi ne možemo sada doći u neku poziciju da možemo da se zadužujemo uz niske kamatne stope i pravo sredstvo koje bi mogli da iskoristimo kao ozbiljna pravna država je da kriminalcima oduzmemo imovinu. Sa jedne strane došli bi do velike količine novca, a sa druge, po meni one važnije, poslali bi poruku da se sreća pojedinca i porodice ne može graditi na nesreći drugoga”, kazao je Mandić.

Dok se čekaju odgovori na pitanja što će država, u slučaju da se optužnice potvrde, uraditi sa hotelima, benzinskim pumpama, automobilima, mehanizacijom, zaposlenima koji su u kompanijama kriminalaca obavljali svakodnevne poslove i primali platu od koje su izdržavali porodicu. Brisel i EU će mjeriti sposobnost naših institucija, i čekati otvaranje novih slučajeva protiv bogatih kriminalaca, koji vode Crnu Goru ka društvu uredenih država, gdje nema privilegovanih i gdje je pravda ista za sve.

Kako će odluka Evropskog savjeta uticati na crnogorsku političku scenu

Ohrabrenje progresivnim snagama

Nedeljko Rudović

Kako se nadala, Crna Gora je dobro prošla na decembarskom samitu lidera EU. Zbog tvrdokornog stava Francuza da je još rano da joj bude dodijeljen datum pregovora o članstvu činilo se da će biti uzaludni svи naporи dijela vlasti, opozicije i civilnog društva da ne bude zaustavljen njen put ka EU. Na kraju se, ipak, došlo do uslovnog zelenog svjetla da pregovori počnu u junu 2012, ako do tada bude novih rezultata u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Da li će ih zaista biti procjenjivaće Evropska komisija, koja je zadužena da u maju sastavi poseban izvjestaj o Crnoj Gori. Ukoliko bude pozitivan, ministri, a ne lideri članica EU, automatski će, bez ikakve rasprave, formalno dozvoliti otvaranje pregovora i tako održati nadu da Unija neće zatvoriti vrata Balkanu.

Uz neskriveno sponzorstvo Njemačke, Crna Gora je ovakvom odlukom Evropskog savjeta zadržala snažan vjetar u leđa koji donosi ubrzani tempo reformi ka normalnoj, modernoj evropskoj državi u kojoj postoji vladavina prava i istinska tržišna ekonomija. Slabašnoj Podgorici, u kojoj Đukanoviceva DPS samouvereno dominira i kontroliše skoro svaki segment društva, kostantno partnerstvo sa Brileom je neophodno da bi išla naprijed. Pošto opozicija za sada ne može ni okrznuti, a kamoli ugroziti vladajuću partiju, glavni njen i partner civilnog društva koje zahtijeva reforme je EU. Pokazalo se u zadnjih godinu dana da su uslovi EU da se Crna Gora kvalificuje za pregovore bili najbolja pokretačka snaga promjena. Vlada, na čelu sa novim premijerom **Igorom Lukšićem**, činila je sve što je mogla da im izade u susret jer joj je od toga zavisio rejting, a možda i opstanak. Nakon sumornih najava da bi sve moglo biti zaustavljeno na neodređeno vrijeme, odluka da Crna Gora ostaje u procesu bez pauze bila je povod Lukšiću da 9. decembar okarakteriše istorijskim danom koji „nas ispunjava ponosom i optimizmom“, šef parla-

menta Ranko Krivokapić iskoristio je priliku da poruči da je Crna Gora za pet godina prošla put koji do sada nije nijedna država, dok se šef diplomatičke službe **Milan Roćen**, zadovoljan što Crna Gora preuzima evropsku palicu od Hrvatske, javno zahvaljivao Njemačkoj.

To još nije učinio Đukanović, a i malo je vjerovatno da hoće pošto je jasno da Berlin, potencirajući preko EU baš one slabe tačke na koje ukazuju nevladine organizacije i nezavisne medije, namjerava da sasijeće pipke moćne botnice koja kontroliše sve, od bezbjednosnih struktura do finansijskih tokova. Njena glava je, kako uporno ukazuju kritičari vlasti, upravo Đukanović.

Član hrvatske Demokratske inicijative protiv EU Marko Kostanić

Priča o parama iz EU je samo mazanje očiju

Zašto su se poboljšanja u sferi ljudskih prava morala dogoditi u varijanti kompromisa – pomoći vam u pravosudnoj i sferi ljudskih prava, ali zauzvrat čemo zajedno s vašim kompradorским elitama devastirati ekonomiju i učiniti vas zavisnim od nas.

Član Demokratske inicijative protiv EU u Hrvatskoj Marko Kostanić ocijenio je da su demokratski deficit u Evropskoj uniji i kriza kojoj se ne nazire kraj, a koja se prelama preko onih koji joj ničim nijesu doprinijeli, dovoljan impuls za iskazivanje negativnog stava o EU. «EU je u svojoj osnovi institucionalni aranžman čija je prvenstvena svrha pronaći najadekvatnije mehanizme pogodovanja zapadnoevropskom finansijskom i industrijskom kapitalu. Sva ideološka dimna zavjesa koja služi za maskiranje fundamentalnog razloga postojanja EU intenziviranjem krize je nestala – EK koja nije podložna nikakvoj demokratskoj kontroli odozdo i izbornom procesu je prigrabila dodatni stepen autonomije kroz pravo na kontrolu budžeta zemalja članica i kroz tihе državne udare postavlja svoje ljude na čela Grčke i Italije, dok se istovremeno kroz tzv. mjere štednje brutalno urušava standard života stanovnika

EU. Dakle, demokratski deficit i kriza kojoj se ne nazire kraj, a koja se prelama preko onih koji joj ničim nijesu doprinijeli, dovoljan su impuls za iskazivanje negativnog stava o EU.»

» Koja je alternativa članstvu u EU za Hrvatsku ili bilo koju državu Balkana, ako se ima u vidu ekonomska situacija, stanje demokratije, stepen poštovanja ljudskih prava u našim državama? »

Prvo je nužno prepoznati da se politički i ekonomski procesi na ovim prostorima nijesu odvijali nezavisno od procesa unutar EU. Još u Jugoslaviji 80-ih, Evropska ekonomska zajednica je zajedno s MMF-om direktno kroz kreditne i tarifne politike sudjelovala u procesima koji su vodili njenom raspodu po nacionalističkom ključu.

Ni danas EU nema drugu svrhu na ovim prostorima osim da osigura neometan prostor za upliv kapitala zemalja zapadne Evrope. Nesporno je da su poratni procesi "normalizacije" u sebi sadržavali veliki uticaj EU i donekle doprinijeli stabilizaciji, prvenstveno u pravosudnom polju. Ali, naivno je posmatrati te procese iz pozicije civilizacijskog standarda EU u odnosu na ove prostore. Primjera radi, na stalno spominjanje ključnog uticaja evropskih institucija na rješavanje pitanja ratnih zločina treba postaviti evidentno pitanje – zašto se nije sudilo Tonyu Blairu za ratni zločin u Iraku? I ne radi se ovdje o relativiziranju krivice lokalnih krvnika. Naprotiv, već o preispitivanju dominantne perspektive. Evropskom kapitalu je proces normalizacije prvenstveno bio potreban za normalizaciju poslovanja na ovim prostorima i za rješavanje ovdašnjih nacionalističkih elite koje su sanjale o autonomnoj nacionalnoj buržoaziji u zemlji perifernog kapitalizma. Ključno pitanje koje treba postaviti glasi: zašto su se u poboljšanju u sferi ljudskih prava morala dogoditi u varijanti kompromisa – pomoći čemo vam u pravosudnoj i sferi ljudskih prava, ali zauzvrat čemo zajedno s vašim kompradorским elitama deindustrijalizirati i devastirati ekonomiju i učiniti vas zavisnim od nas.

Što se tiče konkretnе alternative, prvo treba primijetiti logiku istorijskog procesa kojim je ona ponuđena u obliku referendumskog pitanja. Godinama se kroz predpristupne procese donose zakoni i rade usklajivanja s tzv. evropskim pravnom tekomnom, a usput se kroz tranzicione procese postalo potpuno zavisnom ekonomijom koja više nije u stanju pokrenuti samostalni akumulacioni ciklus. Ta istorijska putanja čini svaku alternativu "iluzornom", to jest teže ostvarivom. No, mislim da je ona moguća i da treba postepeno raditi na njoj. Geopolitički, ta bi alternativa obuhvaćala sadašnje zemlje periferije eurozone, zemlje regiona i još neke zemlje u okolini. Nešto slično onome što se događa u Latinskoj Americi gdje se kroz ekonomsko udruživanje država nastoji onemogućiti uplitanje SAD-a u njihov razvoj. To se čini kao daleka budućnost, ali kako se stvari odvijaju po pitanju krize neko novo rješenje mora se brzo naći. To rješenje prvenstveno iziskuje rast i organizovanje ozbiljnih lijevih pokreta u naveđenim zemljama.

» *Prema statističkim podacima, u svim novijim članicama EU porastao je BDP i životni standard građana. Koja je ekonomска logika da se bude protiv članstva u EU?*

Pri samom ulasku su standard i BDP porasli, ali kriza je pokazala na kakvim krhkim nogama se to dogodilo. Takođe, postoje mnogi problemi s BDP-om kao mjerilom ekonomskog blagostanja. Na primjer, BDP nam ništa ne govori o distribuciji bogatstva. Baltičke zemlje doživjele su potpuni kolaps izbijanjem krize. Nekoliko članica koje je uspjelo donekle suzbiti efekte krize su Češka, Slovačka i Poljska. Prve dvije zbog industrijske vezanosti uz njemačku ekonomiju, a Poljska zbog velikog porasta u javnoj potrošnji kao kompenzaciji za pad u privatnim investicijama. Takođe, "uspjeh" Poljske je proklamovan kroz upoređenje s članicama koje su potpuno devastirane krizom i zanemarivanjem činjenice da u Poljskoj 44% stanovništva prima platu koja je ispod 75% prosječne.

» *Novim članicama EU na raspaganju su i sredstva iz evropskih fondova. Tako će, kako su saopštavali hrvatski zvaničnici, Hrvatska ove godine na svaki euro koji da*

Borba protiv korupcije je obračun u vladajućim elitama

» *Dio crnogorske javnosti smatra da su neki visoki državni zvaničnici Hrvatske, uključujući i bivšeg premijera Iva Sanadera, došli pod udar zakona zbog pritiska EU i da bi se slična stvar mogla desiti u Crnoj Gori? Koliko je Brisel uticao da policija i tužilaštvo u Hrvatskoj sprovedu istrage i podignu optužnice protiv "krupnih riba"?*

Ne mogu spekulisati o tome koliko je Brisel uticao na podizanje optužnica. Ako je, mogu im se zahvaliti. Ali, sigurno znam da nemilosrdna borba protiv korupcije kao borba za javno dobro nije načelo kojim se EK vodi. Angela Merkel je pred izbore 2007. u Hrvatskoj javno hvalila Sanadera, a u većini ključnih afera u Hrvatskoj, pa i u jednoj od Sanaderovih, je igrala Hypo banka. Uglavnom, čini mi se da pravosudni epilog korupcionačkim aferama u sistemu u kojem živimo, a kojeg je Alain Badiou nazvao kapital-parlamentarizmom, je prvenstveno efekat obračuna unutar frakcija vladajuće klase.

Uniji iz fondova dobiti skoro tri. Kako to komentarišete?

Priča o odnosu novca koje ćemo dobiti i onog koji ćemo dati je mazanje očiju. "Službeni" odnos je manji od 2/1, a u taj odnos nijesu uključene kamate koje moramo platiti. Jer, Hrvatska nema u budžetu novac za članarinu zbog čega mora uzeti kredit s kamatama koje zbog kreditnog rejtinga Hrvatske nijesu baš male, tako da odnos dođe na isto. Osim banalne matematike, ključni su i konkretni ekonomski faktori. Zbog načina odlučivanja o projektima koji dobijaju novac, količine novca u opticaju i neminovnog korištenja stranih firmi i materijala u izvođenju tih projekata, multiplikativni učinak unutar domaće ekonomije je zanemarljiv. Kroz fondove se mogu dobiti sredstva za neke društveno važne projekte, ali pretpostavka da se razvoj zemlje može temeljiti na sredstvima iz fondova je čista fantazija.

Što je pokazalo istraživanje CGO-a i CEMI-ja o korupciji u obrazovanju

Svaki drugi student bi dao mito

Četvrtina građana priznaje da bi, kada bi morali, ponudili i eventualno dali mito nastavniku ili profesoru, kako bi dobili bolju ocjenu, položili razred ili ispit. „Među onima koji bi problem u procesu školovanja riješili nuđenjem mita, znatno je više studenata (41% naspram 23% u populaciji)“, navodi se u istraživanju javnog mnjenja o korupciji u obrazovanju koje su, uz podršku njemačke ambasade u Podgorici, krajem novembra i početkom decembra sproveli Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za monitoring (CEMI) na uzorku od 917 ispitanika.

Istraživanje je pokazalo da u obrazovni sistem u Crnoj Gori povjerenje ima 46% stanovništva, dok 22% građana nema povjerenja. Skoro polovina građana, 46%, vjeruje da se u Crnoj Gori može kupiti diploma određene škole ili fakulteta, 34% ispitanika tvrdi da tako nešto nije moguće, dok ostatak nije siguran kakva je situacija u vezi sa ovim pitanjem. Istraživanje je pokazalo i da 22% građana poznaje nekoga ko bi kupio diplomu. Veoma mali udio stanovništva misli da korupcije imaju u osnovnim (13%), pa i srednjim školama (21%). Nešto više ljudi, kako pokazuju rezultati, smatra da korupcije imaju na državnim fakultetima (skoro 30%), dok 44% građana vjeruje da se pojave korupcije mogu sresti na privatnim fakultetima.

“Građani su mišljenja da je najveći stepen korupcije prisutan prilikom raspodjele mjesta u učeničkim i studentskim domovima (44%), zatim prilikom upisa na fakultet (39%) i nagradivanja uspješnih učenika i studenata (38%)”, stoji u istraživanju. Većina građana, smatra da postoje pojave korišćenja rođačkih, partijskih i drugih veza u obrazovanju, sa ciljem da se poprave ocjene, položi razred ili ispit (58%) i pokloni ocjena određenim učenicima / studentima (51%). “Kada su u pitanju konkretni slučajevi korupcije u osnovnim i srednjim školama, relativno mali procenat građana je

imao lično iskustvo ili iskustvo nekog člana prodice ili neposrednog okruženja. Procenti se kreću do 8% - toliko građana je imalo lično iskustvo da je nekom učeniku poklonjena ocjena ili omogućen prolazak u viši razred po instrukcijama sa strane”, navodi se u rezultatima istraživanja.

Uopšteno gledano, preko 90% građana tvrdi da nikada nije čulo ni za jedan slučaj da nastavnici traže seksualne usluge od učenika, 82% ne poznaje slučajeve upućivanja prijetnji lošom ocjenom učenicima od strane nastavnika, 81% kaže da ne zna za postojanje nezvaničnih cjenovnika u školama, a 72% ne zna za slučajeve primanja mita”, dok je 43% čulo ili neposredno doživjelo da nastavnici nekom učeniku poklone ocjenu ili mu omoguće da položi razred po instrukcijama koje su dobili.

Ni sa korupcijom na fakultetima građani Crne Gore nemaju mnogo neposrednog iskustva, a ni broj onih koji su čuli za pojedine slučajeve korupcije nije naročito visok -15% stanovništva tvrdi da su lično oni ili neki član porodice ili blizak prijatelj doživjeli da profesor na fakultetu traži od studenta da kupi njegovu knjigu kao uslov za polaganje ispita i to je daleko najrasprostranjeniji vid korupcije u visokom školstvu, sudeći po iskustvu ljudi u Crnoj Gori. Još 27% tvrdi da je čulo za ovakve slučajeve uslovljavanja izlaska na polaganje ispita.

“Lično iskustvo ili iskustvo bliske osobe sa drugim oblicima korupcije na fakultetima veoma je rijetko. Nešto manje od 25% građana čulo je za slučajeve poklanjanja ocjene zbog instrukcija sa strane, nešto više od 20% za slučajeve primanja mita, a 17% da su profesori studentu omogućili prolaz na ispit ili dali ocjenu zbog političkih pritisaka kojima su bili izloženi”, pokazalo je istraživanje. U istraživanju je 10% građana priznalo da su lično koristili rođačke, partijske ili neke druge veze kako bi sebi ili nekoj sebi

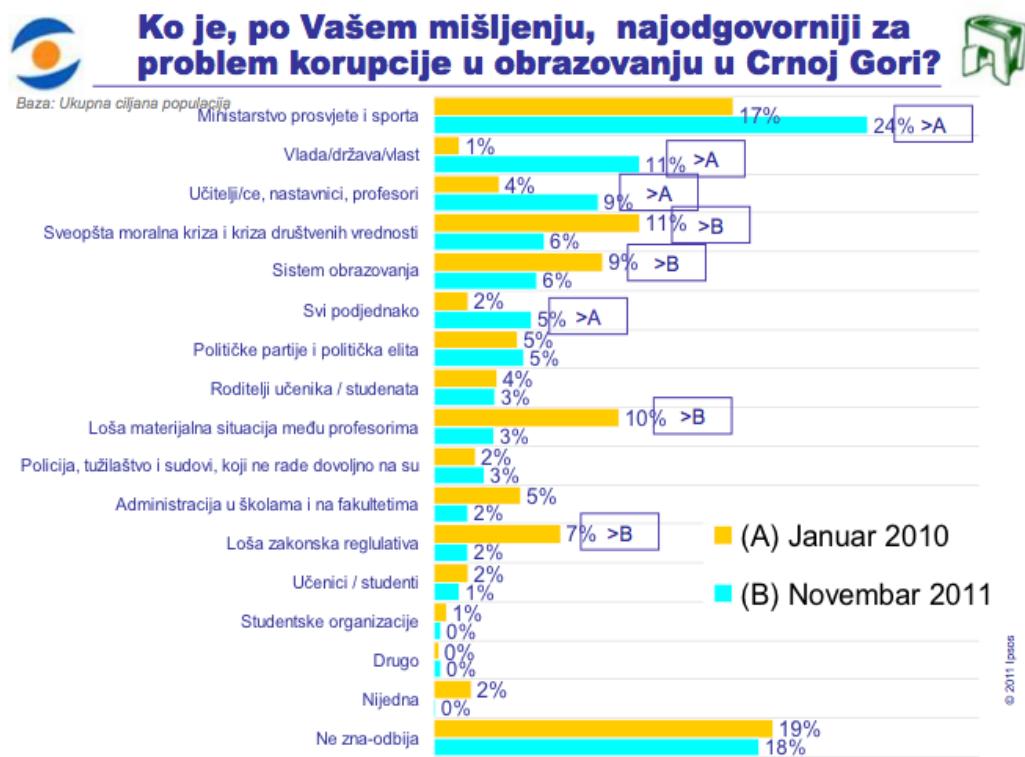
bliskoj osobi obezbjedili bolju ocjenu u školi, na fakultetu ili polaganje ispita. „Trećina populacije ne bi prijavilo pojave mita i korupcije u obrazovanju, ukoliko bi bili svjedoci takve pojave, dok nešto više od 60% izjavljuje da bi se u takvoj situaciji obratili nadležnim organima. Policija (27%), Ministarstvo prosvjete i sporta (18%) i Uprave škola ili fakulteta (15%) najčešće su prepoznate kao institucije kojima najprije treba prijaviti pojave korupcije u obrazovanju“, navodi se u istraživanju.

Autori istraživanja su kao zanimljivo izdvojili to što skoro 80% građana vjeruje da postoje učenici ili studenti koji su privilegovani kada je ocjenjivanje njihovog znanja ili njihov sveukupni položaj u školi / na fakultetu u pitanju (svega 12% tvrdi da toga nema, a 10% nema stav). „Prema mišljenju građana, na taj način privilegovana su najprije djeca roditelja na visokim funkcijama i položajima (60%), zatim djeca bogatih roditelja (47%), djeca partijski podobnih roditelja (22%), te djeca prosvetnih radnika (12%)“, piše u istraživanju. Skoro $\frac{3}{4}$ građana misli da je skupo studirati u Crnoj Gori, dok nešto preko 20% tvrdi da to nije

slučaj. Tijesna većina misli da u Crnoj Gori postoji više fakulteta nego što je realno potrebno (51%), dok studenti dijele mišljenje da je u Crnoj Gori ponuda i broj fakulteta skroman, a 75% građana misli da za državni univerzitet treba izdvojiti više sredstava nego do sada.

Većina građana - 58%, smatra da se u Crnoj Gori malo govori o problemu korupcije u obrazovanju. „Više od 40% stanovništva vjeruje da je moguće smanjiti pristustvo korupcije u obrazovanju, dok je skoro 30% pesimistično i misli da je nemoguće boriti se sa njom. Za ovaj problem, prema mišljenju građana, najodgovrnije je Ministarstvo prosvjete i sporta (24%), zatim vlast i država u cjelini (11%), nastavni kadaš (9%), sveopšta kriza morala i društvenih vrijednosti (6%) i drugi... Značajnu ulogu u suzbijanju ovog fenomena morala bi da ima i Vlada (24%), policija (20%), tužilaštvo i sudovi (10%), roditelji (8%), škole (8%), profesori (7%) i drugi akteri obrazovnog procesa ili relevantni društveni faktori“, pokazuju rezultati istraživanja.

V.Z.

Kičenje jelke

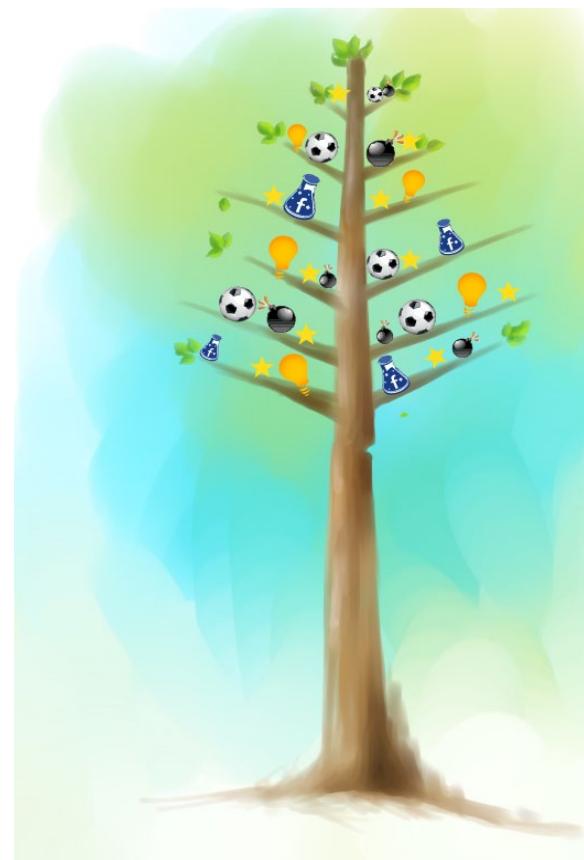

Brano Mandić

Bombardovanje nepotrebnim informacijama veliki je problem čovječanstva i kočnica zdravog razvoja pojedinca. Ovom rečenicom bi mogao da počne neki priručnik. Naslonjeni na opšte poznate teorije o informacionom balonu, "informatičkoj bombi", hiperprodukciji simbola i značenja – možemo konstatovati da se u danima oko Nove godine stvari dodatno komplikuju. Mrena PR diskursa koji je ovlađao svim sferama društva i jezika, oko kalendar-skog početka novog ljeta postaje još jača. Rekli bismo – duplirana. U prevodu, ako vas lažu tokom godine, znajte da će u prazničnom vakatu ta laž biti još veća. Dobijate jednu konstantu više, karnevalski ton puta u bolje sjutra koje u ponuđenom mirisnom pakovanju – ne postoji.

Svi mi koji klečimo pod jelkom i trudimo se da ne zakičerišemo odveć to profano drvce, hoćemo da osjetimo smisao u tzv. "malim stvarima" i povežemo podgrijanu sarmu sa fundamentalnim vrijednostima, od kojih nam je uvijek pri ruci, i na prvom mjestu – porodica. Mnoge će porodice ovih dana osjetiti veliki zjap između realnosti i onoga što im se servira kao ideal. Umorni od tog saznanja i lišeni nade, paradoksalno, postaju idealan materijal za oblikovanje i pravi sunđeri za obećanja veselih trgovaca ideja. Prosto proradi nagon za samoodržanjem. Nova godina se prihvati kao novi početak, obredna tačka koju valja poštovati, baš kao i sjedine starca-pedofila u crvenom ruhu koga od milošte zovemo Deda mraze.

To što nam taj đed radi klasična je politička igra. On dolazi iz daleka kao reformator i nudi gotova rješenja. Koristi nekoliko okoštalih parola. U malom prstu ima sposobnost ovlađivanja pažnjom mase. Izopšteni iz važnog simulakruma koji nazivamo radno mjesto, ljudi sa viškom slobodnog vremena a bez navike da ga prihvate kulerski – propadaju u novogodišnjim planovima i sniženjima. Kupuju se gipsani anđeli i albino jelke. Kupuju se trobroji novina, onako debeli kao da smo na zapadu, i listaju se, uglavnom stupidni temati. Deda mraz je, po

CEDEM-u, političar kome se najviše vjeruje. Istina je, Nova godina bi bila idealno vrijeme za izbore. Politički potencijal praznika je ogroman, a vrijeme sumiranja prosto vapi da se sažme kroz kratke parole i predizborne sinkope. Zato su valjda i dosadne one kilometarske novinske analize u kojima se sa više ili manje ukusa nabrajaju tobože ključne tačke ljeta gospodnjeg na izmaku.

Zbog svega navedenog, teško i sa rezervom ulazim u takav poduhvat i nudim jednu subjektivnu listu činjenica koje možda nešto znače, ili mogu biti značajne u narednom periodu.

1. Bila je to godina koja će u istoriji, koju pišu pobjednici, ostati upamćena po uslovnom dobijanju početka pregovora. Gubitnici će se fiksirati na taj uslov bez kojeg Brisel ništa ne garantuje. I jedni i drugi neće imati jedan argument ako ih pitate kakve to veze ima sa mojim trenutnim životom i problemima.

2. Premijer Igor Lukšić publikovao je dvije knjige poezije, osvojio srca trinaestak hiljada fejsbuk fanova, đuskao na žuraji **Natanijela Rotšilda**, filozofirao o ulozi radničke klase, i na kraju smijenio direktora tajne policije. Da je nešto prelomio, nije. Sve u svemu, opravdao je status prilično dosadnog političara.
3. Popis stanovništa 2011. vratio nas je u blisku prošlost. Jezivo agitovanje. Bijeda duha. Devedesete i bilbordi. To je tako blizu, pokazalo se, svuda oko nas. Samo neko treba da ga podgrije. Političke partije svesrdno su učestvovalе u nacionalnom nadmetanju.
4. Crnogorska reprezentacija nije uspjela da se domogne evropskog prvenstva u fudbalu. Ipak, zanimljive kvalifikacije bile su dobra šansa za učitavanje političkih poruka, koje su uglavnom bile usmjerene na snaženje nacionalnog osjećaja u Crnogoraca. Navikli smo se na rođenu zastavu. Još je ostala himna.
5. Predsjednik **Filip Vujanović** i predsjednik Skupština Crne Gore **Ranko Krivokapić** obilježili su godinu svadom. Sramota koliko su obojica bez ideje i stila. Neka im je bog upomoći, njihovim glasačima i političkim protivnicima. Sa takvom političkom elitom, Crna Gora nema čemu da se nada. Nema napretka dok se osrednjim tipovima dozvoljava ego trip. Osim što je protiv pravila dobrog ukusa, pogubno je za sistem vrijednosti. Biće i Bathed.
6. Struja je postala skuplja. Građani nijesu dobili predstavnika koji bi kanalisa njihove zahtjeve. Cijena struje i dalje se tretira kao prirodna pojava na koju pećinski čovjek ne može uticati. Nešto kao kiša. Problem KAP-a ubjedljivo je najnečitaniji na internet portalima. Ekonomski novinari nemaju pojma i talenta da predoče stvari na jasan način. Ekomska platforma opozicionih partija ne postoji. Zato je i prokleti Kombinat aluminiuma samo jedna velika avet, koja se zaboravi čim dođu izbori.
7. Bivši premijer **Milo Đukanović** prešao je i definitivno u svijet slavnih i poznatih zabavljača. Trač godine bio je vezan za njegov privatni život. Tablodizacija njegovog privatnog života ide mu na ruku. Za novac ga više нико i ne pita. Da vidimo prvo, ženi li se. U međuvremenu, njegov se autoritet transformisao iz absolutne prisutnosti u svevideće odsustvo. Njemu lakše a nama svejedno.
8. Uhapšeni su brat i supruga jednog narkobosa. Jedno svešteno lice je tražilo da se supruga pusti. Ona je sada na slobodi. Narkobos je u bjekstvu. Ima li šanse da se dvoje mladih ponovo spoje? Država je svoje uradila, i pružila im šansu. Dobar zaplet za tursku seriju, žanr koji je definitivno obilježio godinu.
9. Studenti su izašli na ulice. Bilo ih je 4.000. Šalili su se.
10. N.N. lica palila su automobile dnevnika „Vijesti“. Niko ne zna ko su pojedinci koji stoje iza gnusnog čina. Da je sve to gnusno rekl su svi političari. Direktor policije je rekao da mediji imaju slobodu. Fromovski je optužio medije za „bjesktvo od slobode“ i naravno pozvao na odgovornost za javnu riječ. Onda je odbranio magistarsku tezu. Sada će da bude vjerovatno neki ambasador ili slično. N.N. lica koja pale automobile dnevnih novina, moćnija su od državnog aparata koji građani servisiraju sa pedesetak miliona eura. Pandurima koji će dežurati u najluđoj noći – srećno u Novoj godini, sa novim direktorom.

Bugarska i Rumunija – bilans pet godina članstva u Uniji

EU nije Djeda Mraz

Rumunija i Bugarska su nakon pet godina članstva u EU imale brojne koristi - od slobode kretanja i mogućnosti zapošljenja u drugim zemljama, preko fondova, do izgradnje infrastrukture. One su i dalje najsiromašnije članice EU, sa bruto domaćim proizvodom po stanovniku oko 45% evropskog prosjeka. Međutim, one su po tom kriterijumu, koji se smatra jednim od pokazatelja blagostanja i razvijenosti privrede, ostvarile napredak u prethodnim godinama. U 2004. Bugarska je bila na 35% evropskog prosjeka, a Rumunija na 34%, dok su 2007. bile na 40 odnosno 42%. Međutim, u dijelu javnosti vlada i razočarenje budući da su očekivanja bila prevelika i da se na EU gledalo kao na obećanu zemlju u kojoj će svi problemi biti riješeni. Jedno od bolnih pitanja za ove dvije zemlje je neuspjeh da uđu u Šengensku zonu zbog protivljenja nekih zemalja, prije svega Holandije. "Mnogo se promijenilo od 1. januara 2007. (kada su Rumunija i Bugarska pristupile EU), prije svega Rumuni i Bugari mogu da putuju slobodno i rade u EU", izjavio je za AFP rumunski ministar za evropska pitanja **Leonard Orban**. Ograničenja i dalje ima - u 10 zemalja rumunski radnici moraju da imaju radnu dozvolu, a i Španija, koja je ranije otvorila svoje tržište, u avgustu je uvela neka ograničenja za rumunske državljanе, a Holandija je ograničenja uvela u aprilu. Uprkos svemu stotine hiljada Bugara i dva miliona Rumuna se zaposlilo u drugim članicama, prije

Rumuni i Bugari zapošljeni u drugim članicama EU su samo u prvih 10 mjeseci ove godine poslali porodicama 680 miliona eura u Bugarsku i 2,7 milijardi u Rumuniju.

svega u Italiji, Španiji i Njemačkoj. U većini slučajeva riječ je o građevinskim radnicima i bolničarima za njegu starih. Oni su samo u prvih 10 mjeseci ove godine poslali porodicama 680 miliona eura u Bugarsku i 2,7 milijardi u Rumuniju. Ove dvije zemlje dobine su i dosta novca iz strukturnih fondova EU- Bugarska 6,67 milijardi eura, a Rumunija skoro 20 milijardi između 2007. i 2013. Pored toga, dobine su 13 milijardi eura poljoprivredne pomoći. Korišćenje strukturnih fondova, čija svrha je da smanje razlike u razvijenosti novih i starih članica, omogućilo je da se pokrenu radovi za modernizaciju infrastrukture. Procedure jesu složene, a bilo je i teškoča zbog obaveze sufinsaniranja projekata. Ipak su mnoge dionice autoputeva ili željeznica završene. Iskustva Bugarske i Rumunije pokazuju da su problemi koji usporavaju korišćenje fondova u samoj organizaciji zemlje - nedostatku iskustva i zloupotrebama fondova. U gradu Aleksandrija na jugu Rumunije u toku je obnova hitne zdravstvene službe, za koju je izdvojeno 21 miliona eura. "Ima mnogo birokratije, osporavana je projektna specifikacija... Prvi put pokrećemo toliki projekat i nedostaje nam iskustva", rekao je za AFP potpredsjednik okružnog savjeta **Ilie Balan**. Zbog sumnje za pronevjenu novcu rumunske vlasti u oktobru su morale da zamrznu dio projekata da bi sprovele temeljne provjere i tako sprječile da se u Briselu donese odluka o sprječavanju korišćenja novca. Bugarska se 2008. suočila sa takvom odlukom Brise - Evropska komisija je zbog nepravilnosti zamrzla korišćenje stotina miliona eura prepristupne pomoći. Bugarska i Rumunija su usvojile značajne reforme. One i dalje imaju mnogo posla i pod strogim nadzorom Brise u pogledu pravosuđa i borbe protiv korupcije. Dva najmlada člana EU podvrgla su se strogoj štednji. One su zato u okolnostima dužničke

Direktor centra za evropske politike (CRPE) Kristijan Ginea ocijenio je da Rumunija u prethodnih pet godina nije prošla kroz "radikalnu" transformaciju, ali da su ostvarene vidne promjene: "Po prvi put u selu moje bake se prikuplja otpad. Tako je i u mnogim drugim lokalnim zajednicama".

krize u Evropi među najmanje zaduženim zemljama i najdisciplinovanim. Direktor Rumunskog centra za evropske politike (CRPE) **Kristijan Ginea** ocijenio je da Rumunija u prethodnih pet godina nije prošla kroz "radikalnu" transformaciju, ali da su ostvarene vidne promjene. "Po prvi put u selu moje bake se prikuplja otpad. Tako je i u mnogim drugim lokalnim zajednicama", rekao je on. "Postoji i izvjesno razočarenje jer su očekivanja bila prevelika. Na EU se gledalo kao na Djeda Mraza", dodao je Ginea. Na pijaci u Aleksandriji nezadovoljstvo je prevagnulo. "Za nas se ništa nije promijenilo. Čak smo još siromašniji", rekla je uzgajivačica povrća **Stela** slažući krompir. Poljoprivrednik **Konstantin Apostol**, obučen u tanak prsluk uprkos ledenom vjetru, ima ipak malo drugaćiji stav i navodi da je "izvukao izvjesnu korist" od članstva u EU: "Dobijam subvenciju za svoje tri krave. Nije riječ o ogromnom novcu, ali ipak se računa. Direktorka bugarskog instituta za istraživanje javnog mnjenja „Alfa research“ **Borjana Dimitrova** rekla je da se na Evropu gledalo kao na obećanu zemlju. "Danas je jasno da postoje i problemi. Treba braniti različite interese na evropskim samitima,

Predsjednik Rumunije Trajan Basesku je tokom posjete jednom supermarketu rekao da, koliko god može, izbjegava da kupuje povrće iz Holandije koja je jedina članica EU koja blokira ulazak njegove države i Bugarske u Šengen zonu.

insistirati na mijenjanju osnivačkih sporazuma... U toj novoj slagalici Bugarska traži svoje mjesto", dodala je Dimitrova za AFP. Bugarska i Rumunija tokom prvih pet godina članstva u EU nijesu uspjеле da uđu u zonu Šengena, što su zacrtale kao državni prioritet za 2011. Razlozi za taj neuspjeh su sve veći strah od imigracije i razmirice između Francuske i Rumunije, i kao posljedica toga protivljenje Holandije, Francuske, Njemačke i Finske. Dodatan hladan tuš za Bugarsku bio je jedan propust na granici sa Turskom, koji je razbio nade da bi u februaru mogla biti donijeta pozitivna odluka. Evropska komisija, kao i poljsko predsjedništvo, međutim, već mjesecima tvrde da su Bugarska i Rumunija ispunile sve tehničke kriterijume, poput onih koji se odnose na bezbjednost spoljnih granica EU i procedura za izdavanje viza. Njihovo pristupanje je zato, kako je to u oktobru ocijenio predsjednik Evropske komisije **Žoze Manuel Baroza** pitanje pravičnosti. Francuska, Njemačka i Finska su i odustale od protivljenja i predložile drugo rješenje - da se za početak otvore vazdušne i pomorske granice, dok bi se kopnene otvorile naknadno. Holandija je međutim ostala neu-moljiva, tražeći dodatni napredak u borbi protiv korupcije. Rumunija sada optužuje Holandane da su taoci ekstremno desničarske stranke **Geerta Wildersa** koji pruža podršku vladajućoj koaliciji. Rumunski ministar za evropske poslove **Leonard Orban** rekao je da u dvije zemlje postoji frustracija zbog stava Holandije i da se nuda da će ta zemlja prihvati kompromisno rešenje. U iščekivanju takvog ishoda, predsjednik Rumunije **Trajan Basesku** je tokom posjete jednom supermarketu sredinom decembra rekao da koliko god može izbjegava da kupuje povrće iz Holandije.

Izvor: AFP i www.euroaktiv.rs

Evropa zbog vrijednosti

Miloš Knežević

Autor je koordinator Omladinske grupe CGO-a i student Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Crna Gora će početi pristupne pregovore sa EU u junu 2012, ako do tada ispunи заhtjeve u vezi sa sprovodenjem reformi koje od nje traži EU. A koliko ćemo još čekati ulazak naših građana/ki u veliku evropsku porodicu naroda, ostaje „hamletovsko pitanje“. Jasno je samo da veliki broj stanovnika Crne Gore još uvijek malo zna što zapravo znači „Evropska unija“ kojoj svi težimo. I ja spadam u tu grupu, pa često sebi postavim pitanje – da li želim i zašto želim da budem građanin EU, zašto bi to meni uopšte bilo važno? Važno mi je jer vjerujem da će mi život u Uniji ponuditi više od onoga što imam sad, u smislu mogućnosti, izazova i motiva da savlađujem sebe i da se izgrađujem na ličnom i profesionalnom planu.

Istraživanja pokazuju da su očekivanja mlađih u Crnoj Gori slična mojima, odnosno da će nam članstvo u EU donijeti bolju budućnost, nedostajući demokratiju i ljudska prava, veće mogućnosti za slobodno putovanje, školovanje, izvjesniju budućnost. Ali, moj utisak je da svi očekuju da će to doći samo po sebi. A zašto ne bi radili na tome da sami sebi stvore bolju budućnost, koja će se dalje unaprijedivati uz podršku EU? Svi su spremni da pričaju, sanjare, iščekuju a mali je broj onih koji bi prešli sa riječi na djela. Time mlađi imitiraju loše političare koji samo obećavaju, a ništa ili vrlo malo toga ispune. Evropske budućnosti nema bez mlađih. Ako su oni spremni da misle, budu aktivni, stalno rade na sebi i društvu u kojem žive onda je perspektiva društva progresivna. U suprotnom očekivanja od ulaska u EU brzo će biti iznevjerena. EU je samo šansa koju možemo iskoristiti, a ne gotov proizvod. Plašim se ponekad da nijesmo navikli da se borimo za ono što želimo, pogotovo mi mlađi. Nijesu samo mlađi „krivi“, jer budućnost grade i oblikuju i odrasli svojom brigom o mlađima i o tome da iz mlađih izvuku ono što je najbolje, odgaje njihove talente i potencijale.

Sjetimo se samo velikog studentskog protesta 17. novembra 2011. Bio sam njegov dio i tog dana sam osjećao da je nešto počelo da se mijenja. Brzo sam se „spustio na zemlju“ i postao svjestan da nije lako zažmuriti na sve one nedostatke te mladosti koja je povela protest, iako sam silno želio to da uradim. No i ovaj, mali korak je značajan. Valjda ćemo nešto i iz grešaka naučiti, ali brzo jer već prilično kasnimo. Najvažnija lekcija je da shvatimo da se naprijed može samo otvorenih pogleda, samo ako smo spremni na preispitivanje sebe, na podnošenje kritike, na slobodno razmišljanje. Šansa je u usaglašavanju našeg obrazovnog sistema sa obrazovnim sistemom razvijenih društava, kako bi i sa naših univerziteta izlazili mlađi obrazovani ljudi koji znaju da misle i koje nije strah da preispituju autoritete bilo koje vrste umjesto da budu samo sljedbenici. Zabrinjava me kod mlađih ljudi i tako očigledna netrpeljivost prema svemu što je različito i drugačije. Zato je ulazak u EU šansa da mlađi vide da različiti i različitosti postoje i da mogu da žive jedni sa drugima. Bio sam razočaran reakcijama i stavom mlađih prema LGBT populaciji i pravima ljudi koji samo vole drugačije, ali ne manje vrijedno i lijepo. Većina još robuje stereotipima i predrasudama, tradicionalističkim vrijednostima koje su prepreka progresu.

Da zaključim, iako mi još nije poznato sve što čini EU, znam da nije sve tako crno-bijelo, nije sve evropsko ni nužno dobro ni loše. Ali, znam i da se većina zemalja članica trudi da obezbijedi jednak prava za sve i da se ta prava poštuju, da stvara prostor i mogućnosti svima da se ostvare i realizuju svoje potencijale. Zato je i nama takva EU potrebna, odnosno evropeizacija u smislu usvajanja vrijednosti na kojima se temelji EU.

Lihtenštajn u Šengen zoni

Šengenska zona od 19. decembra ima 26 članova pošto joj se priključio i Lihtenštajn. Odluku o ukidanju kontrola na unutrašnjim granicama donio je Savet EU nakon konsultacija sa Evropskim parlamentom i procjene spremnosti Lihtenštajna u oblastima kao što su policijska saradnja, informacioni sistem i zaštita podataka. Lihtenštajn ima 35.000 stanovnika i po nekim procjenama je 213. od 239 država na svijetu. U Lihtenštajnu se govori njemački, a poznat je kao poreski raj. Ova malena zemlja se uključuje u povezivanje Evrope još od pristupanja Evropskom ekonomskom prostoru 1995., a dio je i zajedničkog tržišta EU.

Migranti misle na svoje

Migranti koji rade u EU poslali su 2011. u zemlje porijekla doznake u iznosu 31,2 milijarde eura, što je rast od 3% u poređenju sa prethodnom godinom, objavio je Eurostat. U taj iznos uračunate su doznake unutar EU, ali i ka zemljama van Unije. Najveći iznos doznaka poslat je iz Španije - 7,2 milijardi eura, što je gotovo 1/4 svih doznaka iz EU. Na drugom mjestu je Italija iz koje su migranti kući poslali 6,6 milijardi eura ili 21% svih doznaka, a Njemačka je na trećem mjestu sa 3 milijarde eura što je 10% od ukupnih doznaka. Prema metodologiji Eurostata, u ove podatke nijesu uključeni transferi migranata koji na tržištu EU rade manje od godinu dana.

Marke u slamaricama i emocijama

Uoči desetog rođendana eura, koji je kao sredstvo gotovinskog plaćanja ušao 1. januara 2002., njemačka centralna banka saopštila je da je ostalo nezamjenjeno još 13 milijardi njemačkih maraka, iako su tada vodeći bankari predviđali da će za 1-2 godine biti zamijenjene sve novčanice marke. Zalihe starog novca ostale su pod dušecima, u zaboravljenim knjigama, u fontanama kao sitniš bačen "za sreću", ali stručnjaci ocjenjuju da se velika količina nalazi

kod građana istočne i jugoistočne Evrope. Stare D-marke mogu, bez vremenskog ograničenja, da se zamijene u svim filijalama njemačke centralne banke. U projektu svaka od 47 filijala Bundesbanke dnevno zamjeni između 8.500 i 10.600 maraka. Njemci su se uveliko navikli na novu valutu. Ankete pokazuju da samo građani stariji od 65 godina cijene u eurima i dalje često preračunavaju u marke, dok generacije mlađe od 30 godina marke se uopšte ne sećaju ili je se sećaju samo još kao novca u kojem su im roditelji davali džeparac. Najnovija ispitivanja javnog mnjenja pokazuju da čak 85% Njemaca vjeruje da je zbog eura sve poskupjelo. Međutim, podaci pokazuju da je prosječna godišnja inflacija u Njemačkoj u 53 godina postojanja D-marke iznosila 2,6%. Prosječna godišnja inflacija od uvođenja eura je samo 1,6%.

U Luksemburgu vole automobile

Luksemburg je zaslužio neformalnu titulu države u EU sa najviše putničkih automobila po glavi stanovnika jer je na hiljadu stanovnika 2009. dolazilo 672 vozila. Prema podacima Eurostata, na drugom mjestu su Italijani sa 606 automobila, na trećem mjestu je Kipar (579), slijedi Malta (568), Austrija (522), Slovenija (521) i Njemačka (509). Od 2004. do 2009. sve članice su povećale broj automobila na ulicama, izuzev Njemačke i Britanije. U poređenju sa 2004. najveći porast auta zabilježen je u Poljskoj i Letoniji. Poljska je sa 314 vozila u 2004. došla do 433 automobila, dok je Letonija zabilježila rast sa 296 na 400 vozila. Zemlja sa najmanje automobila u EU je Rumunija gdje na hiljadu stanovnika dolazi samo 197 vozila, na drugom mjestu je Slovačka sa 294 vozila.

EU napravila novi korak ka uvođenju mehanizama suspenzije bezviznog režima sa državama zapadnog Balkana

Siromaštvo uvodi vize

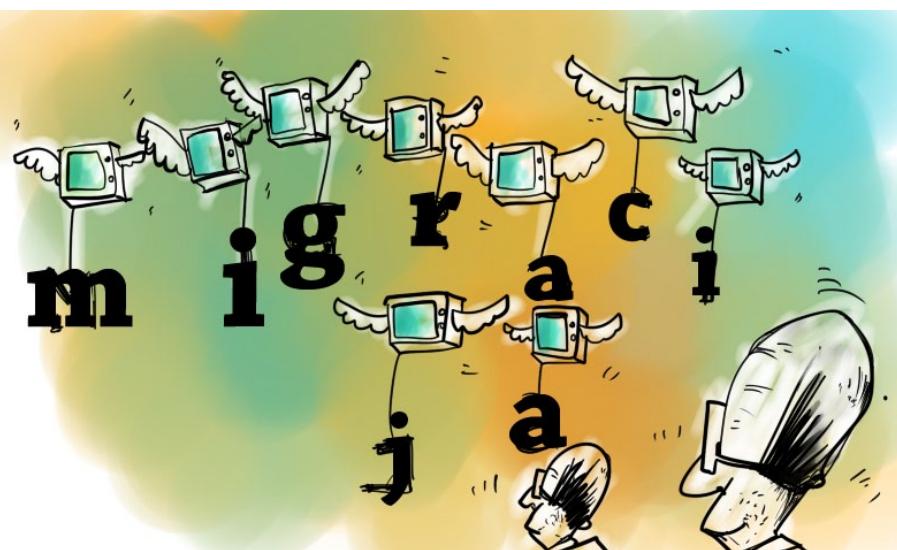

Suočeni sa sve većim brojem zloupotreba tromjesečnog bezviznog boravka u Šengen zoni, ministri unutrašnjih poslova usvojili su 13. decembra prijedlog kojim bi se omogućilo državama EU da privremeno suspenduju bezvizni režim sa zemljama zapadnog Balkana. To je još jedan korak ka uvođenju takvog mehanizma koji treba da odobri i Evropski parlament. „Ako Evropski parlament usvoji mehanizam, članice će imati mogućnost da suspenduju bezvizni režim za treće zemlje i to ne samo na zapadnom Balkanu, prвobitno na pola godine. Zatim je tu mogućnost produženja na devet mjeseci. Konačno, moguće je da zemlja bude vraćena na 'crnu' šengensku listu“, objasnila je izvjestiteljka za liberalizaciju viznog režima **Tanja Fajon**. Ona je dodala da će mehanizam početi da se sprovodi kada se dogovore svi detalji i kada bude usvojen u Evropskom parlamentu i Savjetu, najvjerovaljnije sljedeće godine, te da su članice u „velikoj žurbi“. Prijedlog o uvođenju takvog mehanizma pripremila je EK i predstavila ga u maju 2011, pošto su članice EU, suočene sa prilivom građana iz zemalja zapadnog Balkana koji su tražili azil, zahtijevale da se to pitanje rješava. Suština prijedloga Komisije je uvođenje zaštitne odredbe koja će omogućiti da se ponovo privremeno uvedu vize

Suština prijedloga Komisije je uvođenje zaštitne odredbe koja će omogućiti da se ponovo privremeno uvedu vize za građane zemalja iz koji bi priliv "lažnih azilanata" i ilegalnih imigranata u šengenski prostor porastao za šest mjeseci više od 50%

za građane zemalja sa kojima postoji bezvizni režim u slučaju da naglo poraste broj njihovih državljanja koji neosnovano traže azil ili osoba koja prekorače dozvoljeni boravak od tri mjeseca prilikom putovanja u svrhe turizma, posjeta, poslova i slično. To bi se, prema prijedlogu Komisije, moglo desiti kada bi priliv "lažnih azilanata" i ilegalnih imigranata u šengenski prostor porastao za šest mjeseci više od 50%. U nacrtu saopštenja sa sastanka Savjeta ministara pravde i unutrašnjih poslova, navodi se da Savjet pozdravlja uvođenje zaštitne odredbe, ali da je odlučio da unese izmjene u član koji se odnosi na okolnosti u kojima članice obavještavaju Komisiju o vanrednoj situaciji na osnovu koje se može aktivirati zaštitna odredba. To se, prije svega, odnosi na prag od 50%. Prema nacrtu zaključaka, Savjet ministara EU je navedeni procenat zamijenio formulacijom "znatno i iznenadno povećanje", a procenat od 50% je ostavljen kao smjernica za primjenu odredbe.

Odrednica "zahtjevi za azil" je, takođe, preciznije definisana dodavanjem objašnjenja da je riječ o zahtjevima za azil "koji su očigledno neosnovani ili ne ispunjavaju uslove za međunarodnu zaštitu", navodi se u nacrtu saopštenja objavljenom na sajtu Savjeta EU. Do sada je najveći problem bio dolazak lažnih tražilaca azila - većinom Roma - iz Srbije i Makedonije u Švedsku, Njemačku, Belgiju i Luksemburg. Odredene zemlje EU nedavno su se žalile na veliki broj Albanaca koji prekoračuju svoje vize. Oni uglavnom dolaze iz južne Srbije i zapadne Makedonije speci-

jalno organizovanim autobuskim turama. Neki unište svoje pasoše i traže politički azil, bez bilo kakve osnove za to i ilegalno ostaju u zemljama Šengena. Građani Srbije, Crne Gore i Makedonije od 19. decembra 2009. mogu bez viza da putuju u zemlje šengenske zone, a to pravo dobili su oko godinu dana kasnije i građani Bosne i Hercegovine i Albanije. Kosovo nije time obuhvaćeno. Prilikom liberalizacije viza za BiH i Albaniju donijeta je odluka da se uspostavi sistem nadzora kako bi se omogućila brza reakcija u slučaju zloupotreba bezviznog režima. Srbija sa Kosovom je treći najveći izvor prijava za azil u 44 razvijene zemlje u prvih šest mjeseci ove godine, sa ukupno 10.300 zahtjeva, pokazuje izveštaj Agencije Ujedinjenih nacija za izbjeglice. Nakon izvjesnog pada broja državljana Srbije koji su tražili azil u zemljama EU tokom ove godine, posebno u proljeće, njihov broj se povećao na jesen. Evropska komisija zatražila je u septembru od vlasti Albanije, BiH, Crne Gore, Makedonije i Srbije da je obavijeste o praktičnim mjerama koje su primjenili u vezi s povećanjem broja azilanata u zemljama članicama EU". Crnogorske vlasti do sada su saopštavale da je riječ o neznatnom broju lažnih azilanata iz Crne Gore, a s obzirom da iskustvo Srbije i Makedonije ukazuje da je uglavnom riječ o Romima, onda je jasno zbog čega sedmi uslov EK za dobijanje datuma pregovora za Crnu Goru rješavanje pitanja kampa na Koniku za koji je do sada urađen novi urbanistički plan, dok Vlada u Podgorici uporno poziva međunarodnu zajednicu da fi-

Do sada je najveći problem bio dolazak lažnih tražilaca azila - većinom Roma - iz Srbije i Makedonije u Švedsku, Njemačku, Belgiju i Luksemburg. Određene zemlje EU nedavno su se žalile na veliki broj Albanaca koji prekoračuju svoje vize.

nansijiji pomogne u rješavanju tog pitanja. Srpske vlasti su, nakon upozorenja koja su počela da stižu iz Brisela još polovinom 2010., uvele različite mjere, uključujući i mogućnost zabrane izlaska građanima Srbije iz zemlje, ako ne mogu da opravdaju razlog svog putovanja. Stav srpskih vlasti je i da ne mogu same da se izbore sa time i da je potrebno da EU reaguje. Ministar unutrašnjih poslova Srbije Ivica Dačić izjavio je u novembru da EU treba da pooštri kontrolu na granicama i da zabrani ponovni ulazak "lažnih azilanata".

Istraživanje o migracijama sa juga Srbije koje su sproveli Grupa 484 iz Beograda i Nek-sus (Nexus) iz Vranja uz podršku Balkanskog fonda za demokratiju (BTD) pokazalo je da se građani odlučuju na ovakav korak isključivo zbog siromaštva i isključenosti iz društva. "Uslove u kojima žive u prihvatnim centrima za tražioce azila doživeli su neuporedivo boljim od onih iz kojih su otišli, u mjestima svog porijekla", navodi se u istraživanju u okviru koga su organizovane fokus grupe sa osobama koje su tražile azil u Vranju, Bujanovcu i Preševu. Za njih su, međutim, podnošenje zahtjeva za azil, boravak u prihvatnom centru i eventualne druge pogodnosti povezane sa time, uglavnom "kratkoročna strategija preživljavanja" i nešto na što se odlučuju kada ne postoje druge mogućnosti. Suprotno uvreženom mišljenju, istraživanje je pokazalo da su osobe koje pokušavaju da osiguraju boravak u EU ovim putem spremne da rade. Na osnovu istraživanja zaključeno je da treba ponovo razmotriti mogućnost sezonskih i privremenih poslova za niskokvalifikovanu radnu snagu iz Srbije i drugih država Balkana u zemljama EU.

Izvor (SETimes. Com: euractiv.rs)
Priredio V.Ž.

Što piše u analizi

„Skupština Crne Gore u procesu evropskih integracija – posmatrač ili aktivni učesnik?“

Umjesto slabog NSEI, snažan Odbor za evropske integracije

Nacionalni savjet za evropske integracije(NSEI) u postojećoj formi treba ukinuti, a dio njegovih nadležnosti i modaliteta djelovanja priključiti novoformiranom Odboru za evropske integracije koji bi nastao razdvajanjem Odbora za evropske integracije i međunarodne odnose na dva dijela. To je ocijenio NVO Institut Alternativa u analizi „Skupština Crne Gore u procesu evropskih integracija – posmatrač ili aktivni učesnik?“

„Novoformiranom Odboru za evropske integracije treba dodati dvije nadležnosti NSEI-a (osim koordinacije i nadgledanja primjene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) koja je već u nadležnosti Odbora za Međunarodne odnose i evropske integracije) i to: ulogu u procesu pregovaranja i obezbjedivanje visokog stepena participativnosti predstavnika crnogorskog društva“, navodi se u analizi.

To znači, kako je objašnjeno, da bi budući odbor za evropske integracije imao ulogu u praćenju procesa pregovaranja, a istovremeno bi imao naglašenu ulogu u pogledu informisanja građana o procesu integracija, okupljanja predstavnika civilnog sektora, organizacija civilnog društva i interesnih grupa, kao i predstavnika različitih organa i grana vlasti kroz forme konsultacija, tematskih rasprava, stručnih diskusija o pojednim pitanjima na evropskoj agendi, javnih tribina i panela. „Dodatavanjem obaveze organizovanja kvartalnih tematskih foruma sa predstavnicima civilnog sektora i državnih organa i institucija kompetencije NSEI-a mogle bi se integrisati u nadležnosti Odbora na zadovoljavajući način. Dodatnom obavezom usvajanja zajedničkih zaključaka i omogućavanjem učešća svim zainteresovanim OCD uz obavezu dostavljanja pisanog izvještaja na temu foruma, uloga ovog tijela bi dalje ojačala“, navodi se u analizi.

NSEI do sada nije opravdao ulogu strateškog savjetodavnog tijela u procesu evropskih integracija iz više razloga, a najprije jer ovo tijelo nije uspjelo da usmjeri raspravu sa aktualnih političkih tema na konstruktivnu debatu u okviru koje bi se isticali preporuke i prijedlozi za prevazilaženje problema i zastoja u okviru ispunjavanja obaveza iz SSP

Ocenjuje se da NSEI do sada nije opravdao ulogu strateškog savjetodavnog tijela u procesu evropskih integracija iz više razloga, a najprije jer ovo tijelo nije uspjelo da usmjeri raspravu sa aktualnih političkih tema na konstruktivnu debatu u okviru koje bi se isticali preporuke i prijedlozi za prevazilaženje problema i zastoja u okviru ispunjavanja obaveza iz SSP-a.

Uslijed preplitanja nadležnosti NSEI i Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije do sada je bilo sedam zajedničkih sjednica, dok je NSEI za tri godine postojanja održao još devet svojih sjednica. Pojedini članovi NSEI, primjećuje Institut Alternativa, uopšte ne prisustvuju sjednicama, dok drugi ne pronalaže svrshodnost rada NSEI. Osim toga, sastav NSEI je već jedno vrijeme nepotpun, dok predsjednik, ni drugi njegovi članovi nemaju inicijativu da popune saziv. Institut Alternativa je, u cilju re(definisanja) uloge Skupštine u procesu evropskih integracija, naveo i drugo, nepovoljnije, rješenje i to da se NSEI zadrži kao tijelo sa postojećim nadležnostima, članstvom i definisanom ulogom.

Dodatna mogućnost je da se ustrojstvo NSEI redefiniše tako da u što većoj mjeri uključi civilno društvo i predstavnike vanparlamentarnih institucija i to na osnovu jasnih i precizno definisanih kriterijuma (stručnosti na prvom mjestu) čime bi savjet postao strateško

„Iskustvo zemalja koje su postale članice EU 2004. i 2007, kao i onih koje se trenutno nalaze u (različitim) fazama pridruživanja, govori da bi eventualna odluka o formiranju posebnog Odbora za evropske integracije imala utemeljenje u uporednoj praksi. Od 17 analiziranih zemalja, njih 16 je u periodu pridruživanja imalo samostalno radno tijelo specijalizovano za pitanja iz oblasti evropskih integracija”, navodi IA.

konsultativno tijelo, pri čemu bi svi njegovi članovi imali pravo glasa, za razliku od primjera u Makedoniji i Hrvatskoj, čime ovo tijelo postaje zapravo parlamentarno tijelo. Institut Alterantiva dalje otvara jedno od centralnih pitanja: da li Odbor za međunarodne odnose i evropske integracije treba razdvojiti u dva odbora - Odbor za međunarodne odnose i Odbor za evropske integracije?

„Iskustvo zemalja koje su postale članice EU 2004. i 2007, kao i onih koje se trenutno nalaze u (različitim) fazama pridruživanja, govori da bi eventualna odluka o formiranju posebnog Odbora za evropske integracije imala utemeljenje u uporednoj praksi. Od 17 analiziranih zemalja, njih 16 je u periodu pridruživanja posjedovalo samostalno radno tijelo specijalizovano za pitanja iz oblasti evropskih integracija”, navodi IA. Uzima se, međutim, da se podjeli Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije ne može pristupiti jednostavnim razdvajanjem postojećih nadležnosti na dvije oblasti, već je potrebno preduzeti temeljno promišljanje dosadašnje i buduće uloge ovih tijela, kroz prizmu sljedećih pitanja: javnost rada, članstvo, predsjedavanje, ljudski resursi, nadležnost, uloga u procesu pregovaranja i slično.

„S obzirom da su članovi Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije već članovi drugih radnih tijela potrebno je razmotriti mogućnost da dva nova odbora imaju manje članova od prosjeka u Skupštini koji je 12 članova. Takođe, članovi Odbora za evropske integracije trebali da budu članovi Parlamen-

tarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Crne Gore i EU”, piše u analizi.

Formiranje novog Odbora za evropske integracije, ukazuju se u analizi, ne mora da znači i povećanje broja sistematizovanih radnih mesta u Službi Skupštine. „U Sektoru za podršku zakonodavnoj i nadzornoj funkciji, pored 6 službenika planiranih za podršku Odboru za međunarodne odnose i evropske integracije, sistematizovane su još 2 pozicije za saradnike u čijoj su nadležnosti isključivo obaveze u vezi usklađivanja zakonodavstva sa pravom EU, a ne pripadaju službi nijednog odbora. Preusmjerenjem ova 2 službenika i preraspoređivanjem 2 službenika iz sadašnjeg Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije u Odbor za evropske integracije, oba odbora bi imala po 4 službenika za podršku.”

Odbor za evropske integracije bi, prema prijedlogu Instituta Alternativa, pratio i davao mišljenje na aktivnosti Vlade koje su usmjerene na sticanje članstva u EU, koordinirao i nadzirao aktivnosti drugih radnih tijela Skupštine iz oblasti evropskih integracija, razvijao saradnju sa odgovarajućim radnim tijelima parlamenta drugih država i Evropskim parlamentom, kao i sa građanima, interesnim grupama, organizacijama civilnog društva, a takođe bi razmatrao programe pomoći EU i njihovo korišćenje.

V.Z.

Predsjedavajući iz opozicije

Institut Alterntativa predlaže da Odborom za evropske integracije, ako dođe do podjele Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije, predsjedava predstavnik opozicije, cijeneći da bi to bilo optimalno rješenje s obzirom na preporuke Savjeta Evrope i na činjenicu da bi uloga Odbora za evropske integracije bila nadzorna.

Osim toga, takvo rješenje ne bi moglo da ugrozi volju većine građana jer u Odboru bi većinu imali članovi vladajuće koalicije, ali to dalo novi kvalitet političkim odnosima, preuzimanju odgovornosti od strane opozicije i dinamici rada samog Odbora.

Festival filma o ljudskim pravima „Ubrzaj“

Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa KIC „Budo Tomović“, Crnogorskim narodnim pozorištem, Beldocs-om, Heinrich Boll fondacijom, RTCG-om i Vladom Crne Gore su od 10.12. do 15.12.2011. godine organizovali Festival filma o ljudskim pravima „Ubrzaj“.

U okviru šestodnevnog festivala prikazani su filmovi eminentnih producijskih kuća iz čitavog svijeta. Selekcija filmova je izvršena od strane Savjeta festivala, čiji su članovi bili: **Balša Brković**, pisac, urednik Art-a u dnevniku "Vijesti", **Branko Baletić**, reditelj, direktor Crnogorske kinoteke, **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a, **Dušan Vuleković**, reditelj, saradnik u nastavi na Fakultetu dramskih umjetnosti, **Janko Ljumović**, producent, direktor Crnogorskog narodnog pozorišta, **Miško Popović**, urednik filmskog programa u KIC "Budo Tomović", **Mladen Vušurović**, direktor Beldocsa i **Nataša Novović**, urednica dokumentarnog programa RTCG.

Prikazano je ukupno 16 filmova: *Tilva Roš*, *Tarot Srbija*, *Mila traži Senidu*, *Food, Inc.*, *Barzakh*, *Hodorkovski*, *Zečevi na berlinski način*, *Blokada*, *Nostalgija za svetlošću*, *Fabrika vodke*, *Kao da je ime bitno i Zeleni talas*.

Festival je nastao u okviru CGO-a sa namjerom da se Podgorica ucrtava na kulturnu mapu regiona koji već dugi niz godina njeguje sličnu vrstu festivalskog dešavanja i promocije ljudskih prava. Kroz dodatne programe, organizovane su dvije panel diskusije «Post-traumatska društva» i «Glasovi marge», koji su dodatno problematizirali neka od pitanja koja predstavljeni filmovi otvaraju, a koja opterećuju i crnogorsko društvo.

“Rat za mir”- 20 godina kasnije

Konferencijom “Rat za mir”- 20 godina kasnije, održanom 2. decembra 2011. u Podgorici obilježena je dvadeseta godišnjica od napada na Dubrovnik. Skup je organizovao Centar za građansko obrazovanje (CGO) u saradnji sa Akcijom za ljudska prava (HRA) i Centrom za suočavanje sa prošlošću Documenta iz Zagreba, uz podršku fondacije Friedrich Ebert (FES) sa ciljem da se otvori diskusija posvećena različitim aspektima rata, poslijeratnoj obnovi i izgradnji povjerenja, potrebama i sudbini žrtava kao i sudskom procesuiranju ratnih zločina. Među učesnicima su bili predstavnici Vlade, medija, nevladinih organizacija, političkih partija, diplomatskog kora, kao i obrazovnih institucija.

U okviru prve od tri tematske sesije konferencije, pod nazivom Procesuiranje ratnih zločina- izazovi i postignuća govorile su zamjenica specijalne tužiteljke za suzbijanje organizovanog kriminala, terorizma, korupcije i ratnih zločina **Lidija Vukčević** i advokatica **Tamara Durutović**, a diskusiju je moderirala **Tea Gorjanc Prelević**, izvršna direktorka HRA.

Svoja viđenja dešavanja u Dubrovniku i Morinju u toku ratnih godina, ali i lična iskustva i nova saznanja iznijeli su novinar iz Dubrovnika **Luko Brailo**, novinar nedjeljnika Monitor **Veseljko Koprić**, kao i logoraš iz Cavtata **Metodije Prkačin**, kroz drugu tematsku sesiju Dubrovnik i Morinj 90ih- različite vizure, koju je moderirala **Vesna Terselić**, voditeljica Documente.

Na skupu je bilo riječi i o ulozi medija, obrazovanja i civilnog društva, kao i značaju pomenu-tih oblasti u procesu suočavanja sa prošlošću. O ovim pitanjima su, u okviru sesije Pogled u budućnost- obrazovanje, mediji i civilno društvo, govorili profesor Filozofskog fakulteta u Nikšiću **Šerbo Rastoder**, predsjednik Građanskog odbora za ljudska prava iz Zagreba **Zoran Pusić** i profesor Fakulteta političkih nauka u Beogradu **Vladimir Pavićević**, dok je moderatorka bila **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a. U sklopu konferencije bile su izložene i fotografije mladog dubrovačkog fotografa, **Pava Urbana**, koji je stradao od granate fotografišući 6. decembra 1991. na Stradunu. Skup je završen generalnom diskusijom i izvođenjem zaključaka, kroz koje su učesnici imali priliku da iznesu svoja mišljenja i osvrnu se na izlaganja panelista.

Političkim obrazovanjem do demokratije

U Podgorici je 16. decembra 2011. Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa fondacijom Friedrich Ebert (FES), organizovao konferenciju o značaju političkog obrazovanja pod nazivom «Političkim obrazovanjem do demokratije».

Političko obrazovanje je imperativ demokratskog razvoja svakog društva, od onih koja su tek kročila na put izgradnje i razvoja u moderne demokratije, ali i onih koji se već ubrajaju u tu grupu. Cilj konferencije bio je da se kroz 3 panel diskusije iz perspektive političkih partija, obrazovnih institucija i različitih segmenata civilnog društva sagledaju rezultati, izazovi i otvore pitanja o onome što nas očekuje na putu evropeizacije crnogorskog društva i njegove transformacije u zrelu političku zajednicu utemeljenu na vrijednostima demokratije. Da li je u tom procesu prepoznat značaj političkog obrazovanja? Kako do najboljih i najspremnejih lidera i funkcionera? Kako unaprijediti političku elitu i kulturu u Crnoj Gori? Koja je uloga obrazovanja u smanjenju korupcije? Kakvi su planovi političkih stranaka, civilnog društva i obrazovnih institucija? Koji su to primjeri dobre prakse? Kako uključiti građane u kreiranje politika? Koliko i kako stručna javnost može učestvovati u oblikovanju odluka i politika? Da li su studenti identifikovali svoju ulogu? Ovo su samo neka od pitanja koja želimo da otvorimo kroz tri panel diskusije i da kroz uvodna izlaganja panelista i prateću diskusiju dobijemo presjek stanja iz različitih uglova, kao i preporuke u cilju unaprijeđenja političkog obrazovanja koji bi dugoročno i pozitivno trebalo da utiče na demokratizaciju društva. Ovo su neka od pitanja o kojima se govorilo u okviru 3 panela, a koje se odnose na: Ulogu NVO i političkih partija u političkom obrazovanju građana; Univerziteti, think-tank organizacije i mediji u funkciji političkog obrazovanja i savjetovanja; Građanske inicijative kao mogućnost političkog obrazovanja kroz praksu.

Konferenciju su otvorili: **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a, dr **Igor Lukšić**, predsjednik Vlade Crne Gore i dr **Michael Erhke**, šef regionalne kancelarije Friedrich Ebert fondacije. Na sesijama kojima je moderirao **Boris Marić**, viši pravni savjetnik CGO-a izlaganja su imali: Prof. dr **Radovan Radonjić**, Fakultet za državne i evropske studije; **Momčilo Radulović**, generalni sekretar, Evropski pokret u Crnoj Gori; **Goran Jevrić**, član Izvršnog odbora DPS-a; **Mirko Stanić**, član Glavnog odbora SDP-a; **Aleksandar Damjanović**, član Izvršnog odbora SNP-a; **Goran Danilović**, potpredsjednik NOVA; prof. dr **Čedomir Čupić**, Fakultet političkih nauka, Univerziteta u Beogradu; **Jovana Marović**, koordinatorica istraživanja u Institutu Alternativa; **Nedeljko Rudović**, urednik u dnevniku "Vijesti"; prof. dr **Filip Kovačević**, Fakultet političkih nauka, UCG; **Balša Brković**, pisac; **Damir Nikočević**, student, Fakultet političkih nauka, UCG (učesnik studentskih protesta 2011) i **Nikola Nikolić**, student, Fakultet političkih nauka, UCG (učesnik studentskih protesta 2011).

International Summer School, 2012, Norway

The International Summer School (ISS) is part of the University of Oslo, in Norway offering intensive Master's and Bachelor's courses over 6 weeks. They welcome more than 550 students from nearly 100 countries. The ISS is a learning community of diverse students who come together to study, interact and increase understanding and good will between nations. It aims at developing and conveying knowledge and at promoting understanding between people from different cultures. This dual purpose is reflected in the ISS motto: "*Six Weeks of Academic Achievement and International Good Will*". It will be held from 23 June - 3 August 2012. 12 Bachelor level courses offered at the ISS: art in Norway, Norwegian History, Intensive Elementary Norwegian, Norwegian Life&Society, Norwegian Literature, Contemporary Norwegian Society, Scandinavian Government & Politics, International Politics, etc. 8 Master level courses offered at the ISS: Gender Equality in the Nordic Countries, Media Studies, Human Rights, International Community Health, Energy, Environment and Sustainable Development, International Development Studies, Peace Research, Special Needs Education. ISS has a wide variety of full and partial scholarships, but the competition for scholarships is tough. Deadline for applications: 1 February 2012. For more information please visit: <http://www.uio.no/english/studies/summerschool/>

The Master of Public Policy, The Hertie School Future of Europe Stipend, Germany

The EU currently faces challenges that demand innovative governance concepts and a new quality of leadership. The Hertie School recognizes the role of young leaders in public policy responding to these challenges. We have therefore introduced the new Future of Europe stipend, aimed at young European Union professionals. The Master of Public Policy prepares future leaders to find innovative policy solutions in the realm of economic cooperation, reform of the welfare state, and new modes of democratic governance. If you want to take the lead in the interface of the public, private, and civil society sectors, the MPP presents a unique opportunity to expand your knowledge, skills and competences. The stipend covers the full tuition costs (27.000 EUR) for the two-year MPP program. The School particularly encourages students and young professionals from Eastern and Southern member states of the EU to apply for the stipend. Deadline for applications: 31 January 2012. . For more information please visit: <http://www.hertie-school.org/futureofeuropestipend/>

MiReKoc International Summer School, 2012, Turkey

The Migration Research Center at Koç University, MiReKoc is organizing its II Summer School Program on July 1-13, 2012. Designed as a summer school for graduate and PhD students as well as junior experts in the field, in the premises of Koç University's main campus in Sariyer, Istanbul, the program aims at high-level, research-oriented, interdisciplinary and innovative academic courses on migration as well as workshops on related policy issues for professional development. Lectures and discussions given and led by a distinguished international faculty will also be combined with field trips within Istanbul involving seminars given by policy-makers and implementers. It will be conducted in English. A certificate will be provided upon successful completion of the program. MiReKoc International Summer School is designed as a program for 20 graduate and postgraduate students as well as junior migration experts. Applications from all over the world are encouraged. Deadline for applications is 1 April 2012. For more information please visit: <http://miss.ku.edu.tr/home>

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert. Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Urednik: Vladan Žugić

Uređivački kolegijum: mr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević,
mr Vladimir Pavićević, mr Dragan Stojović, mr Vladimir Vučinić, Petar Đukanović

Prevod i lektura: CGO

Art direktor: Ilija Perić

Ilustratorka: Dragana Koprivica

Produkcija: identity & promotion

Adresa redakcije: Njegoševa 36/1

Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327

ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org

Evropski puls možete preuzeti svakog posljednjeg petka u mjesecu na sajtu www.cgo-cce.org